

LEBRIS

We know
books

GICĂ MANOLE

**MIHAI EMINESCU
DESPRE
ȚĂRANUL ROMÂN**

Cartea Românească
EDUCAȚIONAL

Cuvânt înainte	5
Capitolul I	
„Singura clasă pozitivă”	11
Capitolul II	
„Atragem atenția tuturor...”	17
Capitolul III	
„Statul român este astăzi independent...” ...	20
Capitolul IV	
„Țăranul Român, sărmanul țăran român...”	23
Capitolul V	
„...Neajunsurile economice ale țării...”	27
Capitolul VI	
„Două monografii...”	32
Capitolul VII	
Proiectul de reformă a Legii tocmelilor agricole... ..	35
Capitolul VIII	
„Marile interese care atârnă de organizarea muncii...”	40

Capitolul IX	
„Lovitura de stat din 1864...”	44
Capitolul X	
„Găgăuția generală în judecarea chestiunilor de interes public...”	51
Capitolul XI	56
„Bunul simț și patriotismul Adunărilor...” ..	56
Capitolul XII	
„Și noi i-am voi răul!”	60
Capitolul XIII	
„Proiectul de Lege...”	68
Capitolul XIV	
„Aprobăm fără îndoială proiectul...”	75
Capitolul XV	
„Lovituri de stat de jos în sus?”	79
Capitolul XVI	
„Suta a șaptesprezecea este...”	84
Capitolul XVII	
„Care națiune, onorabilă tagmă?”	88
Capitolul XVIII	
„Am arătat în mai multe rânduri...”	92

„Iată lucruri clare și învederate...”	97
Capitolul XX	
„În marea întrunire...”	103
Capitolul XXI	
„... pomposul nume de congres agricol...”	108
ANEXE.....	113
<i>Am arătat în mai multe rânduri.....</i>	<i>115</i>
<i>În marea întrunire... ..</i>	<i>120</i>
<i>Cititorii noștri.....</i>	<i>125</i>

Capitolul I

„Singura clasă pozitivă”

In viziunea lui Mihai Eminescu, pământul țării e al țăranilor, el e proprietatea locuitorilor săteni de pe întinsul statului numit România, glosa Eminescu. Cine le uzurpă proprietatea intră în ilegalitate. Dacă un prefect îi scoate pe țărani de pe pământul lor, aceștia au dreptul la rezistență. Ei, țăranii, pot trage cu pușca în orice autoritate, fie prefect, ministru, arendaș, care au cutezanța de a-i scoate pe țărani de pe pământurile lor¹.

Când, în 8 octombrie 1878, trupele române se pregăteau să intre triumfal în capitala Țării, Mihai Eminescu publică în *Timpul* un articol elogios la adresa oștirii române. Pentru Eminescu, priveriștea ostașilor români era un prilej de bucurie, de satisfacție. În acel timp („vremi triste”²), când toate se aflau sub

¹ Mihai Eminescu, *Opere Politice*, Iași, Editura Timpul, 2008 p. 513.

² *Ibidem*.

amenințarea decăderii, degradării, priveliștea oștirii române îi părea lui Eminescu prilej de mândrie. Ostașul era/este semnul sigur al „puterii fizice a poporului românesc”¹. În timp ce Parlamentul s-a dezonorat „revenind asupra voturilor solemne din trecut”² (mărturisesc că nu știu la ce anume face trimitere poetul național – n. ns.), singur ostașul român s-a dovedit dârz „gata de a se bate pe Argeș cu rușii, precum a fost gata a se bate în Bulgaria cu turcii”³.

În timp ce „publicul” care privește oștirea este lipsit de mândrie și demnitate, ostașii reprezintă poporul român adevărat, așa cum este el la șes, pe plaieri, la munte, probând calități, „virtuți care în restul societății s-au pierdut”⁴, preciza Mihai Eminescu. Acestea în ciuda faptului că statul, instituțiile sale, legile date până la acea vreme urmăreau nimicirea clasei agricole în întregime, constata poetul național.

În continuare, Eminescu notează că nu e număr din *Monitor* care să nu cuprindă liste lungi cu dările directe și indirecte puse de organele comunale și județene pe țăranime. *Țăranii formează, în viziunea lui Eminescu, singura clasă productivă din România. Munca țăranilor o vând negustorii schimbând-o cu mărfuri aduse din străinătate; doar munca cea grea a țăranilor face ca pământurile boierilor, arendașilor să capete valoare înmiiată; fără muncă pământul are valoare mică. Țăranii, plătind*

¹ *Ibidem.*

² *Ibidem.*

³ *Ibidem.*

⁴ *Ibidem.*

dărilor directe și indirecte, țin pe umeri funcționarii statului, ai comunelor, ai județelor. Țăranii țin pe umeri cohortele de funcționari care nu produc pentru economia națională „nici măcar valoarea unui capăt de ață”¹.

Țăranul care produce întreaga valoare bănească a economiei naționale „nu are niciun glas ce să-l reprezinte pe el în parlament”². În guvernul țării, în parlament nu există măcar un singur glas care să vorbească în numele țăranilor³. Nimicnicia, mizeria generațiilor de azi care nu au niciun reazim moral și intelectual se acoperă cu laude doar cu „vitejia personală” a țăranilor. Țăranii, cu vitejia lor dovedită în război, au dreptul să intre „în triumf în Sybaris”⁴, deoarece el păstrează calitățile morale și fizice din trecut, un trecut când toată Țara era cu el, cu țăranul. La noi, în afara lumii țăranilor, în societate domnește „frază goală” și pospăielile străine. După Eminescu, liberalismul a făcut din România „o nouă Americă, un teren pentru colonii”. Poporul român se stinge prin *mulțimea dărilor, a simplificării muncii*, prin introducerea formelor goale în societate, forme ce nu au niciun conținut real. La acel timp, Eminescu nu avea nicio îndoială că în România există „o plebe de sus și un popor de jos”⁵.

¹ *Ibidem*, p. 514.

² *Ibidem*.

³ *Ibidem*.

⁴ *Ibidem*; Sybaris, oraș în Grecia Magna, sudul Italiei; simbol al decăderii și putreziciunii moravurilor; în cazul de față, pentru Eminescu, Sybaris era egal cu București.

⁵ *Ibidem*.

Starea istorică de fapt îl pune pe gânduri pe poetul național. Are, oare, dreptul de a aminti „toate păcatele” care s-au comis contra celui mai conservator element al Națiunii, țăranul? Mihai Eminescu are convingerea adâncă, că orice lege ce s-a introdus în România a urmărit să distrugă „sentimentul lui de drept”¹, obiceiul vechi păstrat din bătrâni care a devenit obiceiul pământului. Datina moștenită, deci. Orice școală nou înființată a devenit un instrument de atac contra limbii și bunului simț al țăranilor. Nicio instituție creată de politicieni, sublinia Mihai Eminescu, nu a răspuns adevăratelor nevoi ale țăranilor. În lumea nouă, creată la noi prin împrumuturi de forme din Apusul cosmopolit, țăranul este singurul care și-a păstrat „frumoasa limbă străveche, frumoasele datini”², care, spre durerea poetului național, dispar încetul cu încetul. Veacul nou în societatea românească e cu totul străin de ființa istorică a românilor.

Fatalist, dar și realist din fire, Mihai Eminescu e convins că drumul pe care a pornit societatea românească nu poate fi oprit, deturnat „nici de Dumnezeu din cer, nici [de] omul de pe pământ”³. Căderea pe povârnișul actual i se pare sigură. Are presimțirea că „peste 25 de ani” românul istoric va deveni „o curiozitate etnologică”⁴, așa cum a ajuns în munții Balcani

¹ *Ibidem.*

² *Ibidem.*

³ *Ibidem.*

⁴ *Ibidem.*

(„munții Emului”¹) unde a stăpânit glorios două veacuri. România a construit căi ferate, a aruncat poduri peste râuri doar cu scopul ca *invadatorii țării noastre* care vor fi „stăpânii viitori ai pământului nostru”², să poată veni în România, e convins Mihai Eminescu. Noii invadatori vin *zilnic* în țară cu sutele de mii (poetul național îi avea în vedere pe evrei – n. ns.) pentru a construi „America răsăriteană de lângă Dunăre”³.

Afirmațiile lui nu sunt noi, desigur, și nici nu pot oferi remedii „contra răului”⁴. El, Eminescu, arată recunoștința lui întregă „țăranului român care poate da strălucire celor din urmă pagini ale istoriei noastre”⁵. Țăranul român merită recunoștință pentru că a fost inaccesibil, imun „tuturor învățăturilor” aduse din Occident. Țăranul, prin munca lui grea, de Sisif, ce o face și „i s-a impus”⁶, ține pe umeri „uneltele care-l exterminază (sic!)”⁷. Recunoștința poetului național datorată oștirii de viteji formată de țărani care pătrundeau triumfal în Capitală la 8 octombrie 1878, venind din sudul Dunării din războiul cu turcii, îi era împruținată de faptul că, chiar în acea zi, autoritățile române din sudul Basarabiei sunt schimbate cu cele rusești.

¹ *Ibidem.*

² *Ibidem.*

³ *Ibidem.*

⁴ *Ibidem.*

⁵ *Ibidem.*

⁶ *Ibidem.*

⁷ *Ibidem.*

În aceeași zi când Bucureștii sunt împodobiți cu drapelele tricolore, un „alt colț al pământului românesc va intra într-un întuneric veșnic poate”¹. Concluzia lui Mihai Eminescu e una în ton cu situația reală, de fapt: „Nu există o mai mare ironie decât aceea a sorții”².

¹ Rusia a anexat de la România sudul Basarabiei ca urmare a hotărârii Congreselor de Pace de la San Stefano și Berlin (1878), deși recunoscuse integritatea teritorială a țării noastre prin Convenția româno-rusă din 4 aprilie 1877. Precizez că sudul Basarabiei (ținuturile Cahul, Ismail și Belgorod) a fost retrocedat Țării Moldovei de către Congresul de Pace de la Paris (30 martie 1856).

² *Ibidem*.

Capitolul II

„Atragem atenția tuturor...”

Avem de a face cu o scurtă notă publicată pe 15 aprilie 1879, prin care Eminescu informează/avertizează autoritățile române că au procedat criminal obligând țărani români să transporte „cu carele și cu vitele lor”¹ până la „poalele Balcanilor”² pentru ruși provizii și alte echipamente militare necesare armatei rusești. Din sudul Dunării, țărani români s-au întors în țară doar „cu brațele”³. Transporturile efectuate de țărani nu s-au făcut conform unei înțelegeri între guvernul rus și cel român după cum ar fi fost normal, ci „după simpla mijlocire a unui contracciu ovrei (sic!)”⁴. Cum de a reușit acest evreu de a făcut un lucru pe care nu l-a realizat Statul

¹ *Ibidem*, p. 515.

² *Ibidem*.

³ *Ibidem*.

⁴ *Ibidem*.

Major rusesc, se întreabă poetul național!? Răspunsul îl dă tot Eminescu: aurul, banii, mituirea, care, așa cum a dovedit Filip al II-lea, regele Macedoniei (359 î.e.n-336 î.e.n.), „deschide porțile de fier ale celor mai tari cetăți”¹.

Constatarea lui Eminescu este amară, dar în ton cu realitatea faptelor desfășurate.

Astfel, un ministru în guvernul României (poetul nu-l numește) care refuzase să transporte în sudul Dunării „rechizițiile”² armatei imperiale rusești, a capitulat „înaintea ovreiului Warszawsky”³, reușind să pună în pericol viața țăranilor români, aducându-le sărăcia pe vreme lungă. Evident, Mihai Eminescu avea în vedere pagube provocate de drumul lung și greu parcurs de căruțele și animalele țăranilor, ce au avut ca efect moartea animalelor bieților oameni. Poetul național e convins că acest fapt tulburător probat prin documente certe nu descoperă decât „o mică parte din cele petrecute în acest an de nenorocire, 1877”⁴.

Faptul, sublinia Eminescu, ilustra lăcomia oamenilor „de la putere”⁵, îndrăzneala lor nemăsurată. Nu fac niciun comentariu în legătură cu intermediarul evreu Warszawsky, care a trimis mii de care țăărănești pentru transportul proviziilor armatei rusești în sudul Dunării, la 1877. Anume, dacă Silviu Vexler, deputat

¹ *Ibidem.*

² *Ibidem.*

³ *Ibidem.*

⁴ *Ibidem.*

⁵ *Ibidem.*

evreu în parlamentul României, în 2017, a declarat că evreii au luptat „din greu” în războiul de independență al României, și că ei au adus o contribuție majoră la acest eveniment epocal, avea în vedere, desigur, nu lupta pe front a etnicilor evrei trăitori în România, ci intermedierea unor asemenea escrocherii, afaceri, care i-au îmbogățit.